

29. V. 1974 375/74

Výboru ZO KSČ
Filosofické fakulty University Karlovy

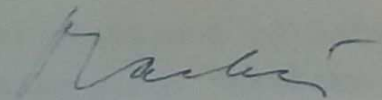
nám. Krasnoarmějců 2
P r a h a 1

Vážení soudruzi,

v souvislosti s komplexním hodnocením, které má být zahájeno 28.V., se na Vás obracím s prosbou:

Některá nedorozumění, která se při hodnocení mé činnosti v krizových letech objevila, byla uvedena na správnou míru posledním komplexním stranickým hodnocením z dubna 1972. Nikoli v hodnocení stranických orgánů, nýbrž v povědomí fakultní veřejnosti však utkvěla představa, že moje činnost v Socialistické akademii se neslučovala se soudružským, ideologicky a politicky správným chováním. Souvisí to zejména s promítáním filmu "Československo - rok zkoušek", do něhož byl zahrnut šot ze schůze Socialistické akademie k 15. výročí jejího založení. Poněvadž by tato skutečnost mohla negativně ovlivnit postoje hodnotitelů, dovoluji si Vám zaslat opisy určitých dokumentů, které by měly dostatečně charakterizovat skutečnost. Byl bych Vám vděčen za laskavé seznámení členů výboru a příslušné komise s přílohami.

Se soudružskými pozdravy

M. Machač

V Praze dne 24. května 1974

Přílohy:

1. Opis posudku ÚV Socialistické akademie
2. Opis osobního vyjádření prof. Pecna z VŠP ÚV KSČ
3. Korespondence s ředitelstvím TV (2 dopisy)

*zobrazit
Až na malou neviditelnou dopis s Machačem
30.5.74
V. Lukáš*

Vážený soudruh
 dr. Michal Pecho
 náměstek ústředního ředitele ČS. televize
 ředitel Českosl. televize na Slovensku

nám. Slovenského národního povstání
Bratislava

Vážený soudruhu řediteli,

studiu Československé televize v Bratislavě uvedlo dne 3.5.1971 v 19,30 hod. pořad nazvaný "V nouzi poznáš přítele". Úvodem byly promítnuty dokumentární záběry mj. také z roku 1968. Na jednom z nich byl můj snímek v záběru přes celou obrazovku. Šot nebyl doprovázen zvukem, nýbrž komentářem, z něhož vyplynulo, že můj projev patří do kontextu kontrarevolučních tendencí po lednu 1968. Jde o interview filmového týdeníku po schůzi Socialistické akademie v souvislosti s 15. výročím jejího založení. Jistě budete souhlasit s tím, že podobná expozice před veřejností je osobně i společensky závažnou záležitostí, která může mít za určitých okolností delekosáhlé důsledky. Dovoluji si Vás proto seznámit s doslovným zněním mého tehdejšího projevu: Na dotaz reportéra, jak se dívám na postavení inteligence po lednovém plénu, odpovím: "Rozdíl v postavení inteligence před lednovým plénem a po něm - řekl bych, že před lednovým plénem inteligence představovala jakýsi stínový zbytek třídního nepřítele. Nic na tom neměnilo to, že se symbolicky vzdávaly pocty jednotlivcům nebo institucím, třeba akademii. A po lednovém plénu snad začíná být konečně jasné, že základní zájmy inteligence, dělnické třídy a rolnictva jsou stejné, že tady není žádných podstatných rozdílů."

To je doslovné znění záběru, který byl promítán. Není důvodu, proč by tento výrok měl být pranýřován jako kontrarevoluční. Je známo, že analogické názory na postoje Novotného vedení vůči inteligenci byly vysloveny representanty naší komunistické strany i po dubnu 1969.

Týž snímek byl promítán v rámci filmu Československo - rok zkoušek. Po dohodě s tehdejším tajemníkem ÚV KSČ s. Kempným jsem neprotestoval proto, že obraz byl doprovázen autentickým zvukem. V tomto případě však tak činím a prosím Vás o nápravu v případě, že by mělo dojít k další repríze filmu.

Se soudružskými pozdravy

doc. dr. Miloš Machač, DrSc
 ředitel Psychologického ústavu UK

Československá televízia
Bratislava, nám. SPN 38

Vážení súdruh

doc. dr. Miloš Machač, DrSc
riaditeľ Psychologického ústavu UK
Praha 1
Hradčanské nám. 5

Zn. 250/HRPP/71-228
Bratislava, 3. júna 1971

Vážení súdruh,

pri spracovaní dokumentárneho filmu "V núdzi poznáš priateľa" Hlavná redakcia politickej publicistiky Slovenskej televízie v Bratislave použila viaceré dokumentárne filmy, resp. zábery z rokov 1968-1969 a medzi nimi i film "Československo - rok skúšok". Vzhľadom na charakter výroby filmu použila sa iba obrazová časť materiálu, čo je pri výrobe filmov tohoto druhu bežný postup. Naša redakcia nemala teda v úmysle zaoberať sa obsahom Vášho monológu, vyjadreného spolu s filmovým šotom. Ak sa tak stalo, tak je to iba vecou náhody, čo nám prepáčte. Urobili sme opatrenia, aby uvedeny šot bol z filmu vystrihnutý.

S pozdravom

Benedikt Jansi
šéfredaktor HRPP

V Praze dne 19. května 1971

Osobní vyjádření k práci doc. dr. M. Machače v Socialistické akademii

Soudruh doc. M. Machač pracoval v Socialistické akademii ve funkci předsedy vědeckometodické rady pro pedagogiku a psychologii. Tato rada měla vždy dobře promyšlený plán své práce i v souvislosti s ideově politickými potřebami.

Z titulu své funkce se soudruh Machač zúčastňoval také práce předsednictva Socialistické akademie, jako pravidelně přizvávaný předseda VMR. Na předsednictvu vždy zaujímal odpovídající postoje, nepamatují se, že by se nechal některými názory strhnout k nesprávnostem, nebo ovlivnit v nesprávném směru. Patřil k těm, kteří v této organizaci prosazovali správně politicky orientovanou činnost.

V roce 1968 mohu o jeho práci podat posouzení od ledna do března 1968, tj. do období, kdy mi byla práce fakticky znemožněna. V těchto měsících patřil soudruh Machač k nemnoha soudruhům, kteří nepodléhali tendencím snažícím se ze Socialistické akademie vytvořit ideové centrum proti straně. Snažil se pozorně a uvážlivě hodnotit situaci a nenechat se strhnout žádnými excesy v jednáních.

Jeroslav Pecan
Bělohorská 1703/144
Praha 6

Dr. Pecan, VŠP ÚV KSČ

Ústřední kontrolní
a revizní komise ÚV KSČ

k rukám s. M. Jakeše

nábř. Kyjevské brigády 12
P r a h a 1

24.5.1971

Věc: Příloha k odvolání M. Machače, ředitele Psychologického ústavu UK v Praze, proti vyškrtnutí z řad členů KSČ

Vážený soudruhu,

po seznámení se skutečností, že s. doc. PhDr. M. Machač, DrSc, ředitel Psychologického ústavu UK, má být vyškrtnut z řad členů KSČ, považujeme za svou povinnost charakterizovat práci tohoto soudruha za období od roku 1958 doposud:

Soudruh Machač pracoval po řadu let již ve Společnosti pro šíření vědeckých a politických znalostí, pak v Socialistické akademii jakv městských, tak v ústředních orgánech v Praze. Při Městském výboru v Praze vedl po řadu let katedru cyklických vzdělávacích forem (lidové university a akademie) pro obor psychologie. Při ÚV byl od roku 1964 předsedou ústřední vědecko-metodické rady psychologie-pedagogiky, nyní je členem užšího vedení této sekce, kterou vede prof. PhDr. Linhart, DrSc.

Ve své působnosti v obou těchto funkcích se zabýval především problematikou psychologie práce, některými psychologickými problémy vzdělávání dospělých a osobností lektora v souvislostech s obsahovou působností Socialistické akademie. Jeho velkou zásluhou byl také přínos psychologů k problematice socialistické racionalizace práce, kde připravil (opět pro použití v obsahové působnosti organizace) řadu studií, z nichž pak vycházely tématické záměry organizace na tomto úseku. Soudruh Machač pracoval vždy bez honorářů či dalších odměn.

Za jeho vedení ústřední vědeckometodická rada psychologie-pedagogiky připravila na podzim 1967 týdenní celostátní seminář (část v Praze, část v Teplicích) se 30 sovětskými pedagogy a

pedagogickými psychology k otázkám moderní pedagogiky. Seminář byl ze sovětské strany hodnocen jako vynikající po všech stránkách a ÚVMA byla za tuto akci nepadána pravicově zaměřenými jednotlivci z dalších ústředních odborných orgánů. Na přípravě a realizaci semináře spolupracoval doc. Macheš s doc. PhDr. V. Pařískem, CSc, nyní děkanem University 17. listopadu.

Souduh Macheš připravil a realizoval desítky setkání s okresními lektory naší organizace, poskytoval konzultace o práci lektora a jím vedený obsahový orgán patřil k těm, které v letech 1968-69 hodnotily situaci rozumně a zachovaly si stranické přístupy k působnosti Socialistické akademie.

Z funkce předsedy ÚVMA psychologie-pedagogiky byl členem několika pracovních skupin, které připravovaly různé podkladové materiály k jednání o koncepci práce Socialistické akademie. Vedle několika málo odborníků typu s. prof. MUDr. F. Jandy, DrSc, děkana Lékařské fakulty hygienické, člena předsednictva přípravného výboru ÚV Socialistické společnosti, a PhDr. Vlastimila Brychnáše, vedoucího katedry filosofie VŠP ÚV KSC, rovněž člena předsednictva ÚV Socialistické společnosti, patřil s. Macheš k těm funkcionářům bývalé Soc. akademie, kteří neustali hájit rozumné postupy a vystupovali vždy jako komunisté v polemikách o charakteru Socialistické akademie, o vedoucí úlohu strany i v polemikách týkajících se osob. V této souvislosti např. s. Macheš vždy hodnotil kladně práci s. Jaroslava Pecna, bývalého vedoucího tajemníka ÚV Socialistické akademie a v období hysterických výpadů proti němu se jednoznačně postavil na jeho obranu. Souduh Macheš své názory projevovat vždy. Když to přestalo být vzhledem k absolutní početní převaze možné, přestal do pracovních skupin docházet. Přesto například u příležitosti jednoho pražského shromáždění inteligence na přímý dotaz filmové redaktorky, co soudí o postavení inteligence po lednovém plénu odpověděl tak, že znění jeho odpovědi i filmový snímek byl sovětskými souduhy zařazen do celovečerního filmu "Hok skoušek" jako příklad kladného vztahu představitele české inteligence k dělnické třídě a rolnictvu. Skutečnost, že tento snímek byl později promítán vytrženě, bez slovního doprovedu a zařazen tak do

souboru vystoupení představitelů pravice, způsobila s. Machačovi řadu těžkých situací, jejichž důsledky setrvávají.

Soudruh Machač v období 1968-69 ze své funkce v Socialistické akademii neformuloval ani nepodepisoval žádná provolání či resoluce ze této organizací.

Soudruh Machač své smýšlení a stanovisko nepotřeboval změnit ani v dalším období, setrval ve funkci předsedy ÚVMR i ve funkci při Městském výboru. Za jeho vedení se v práci rady psychologické pedagogiky pokračovalo, byl připraven na příklad celostátní seminář o motivaci, iniciativě a pracovní kázi, vysoce hodnocený na předsednictvu vlády ČSR; s. Machač se podílí na všech akcích ústřední odborné skupiny pro komplexní socialistickou racionalizaci. Je spoluautorem projektu, který si na naší organizaci v roce 1970 vyžádal ústřední výbor Národní fronty ČSR o účasti organizací Národní fronty na procesu komplexní socialistické racionalizace.

Soudruh Machač se podílel na přípravě aktivu "Lenin, inteligence a dnešek" v březnu 1970, kde také vystupil s referátem na téma "Charakter práce a politická diferenciacie inteligence".

Soudruh Machač angažovaně vystupoval a vystupuje i k otázkám světónázorové výchovy mládeže, především k problematice postojů mládeže vysokoškolské. V letech 1969-71 zveřejnil řadu článků a studií, přispěl k přesahové diskusi XXIV. sjezdu KSSS vystoupením v moskevském rozhlasu o spolupráci československých a sovětských vědců a studentů. Po všechna léta je v mezinárodní spolupráci se sovětskými vědci, v současnosti například je připraven seminář "O psychologických problémech spolehlivosti pracovního výkonu", kam doporučil přizvat vybrané sovětské odborníky, kteří se na pracovištích Akademie věd SSSR, vysokých škol a ve stranických orgánech zabývají socialistickou racionalizací.

Soudruh Machač je pracovitý, skromný a ve své práci neustal ani nyní, kdy se situace - pravděpodobně v důsledku vynikajících informací - vyvinula tak, že mu nemá být obnoveno členství ve straně.

Prošime, abyste při rozhodování o stranické příslušnosti
soudruha Machače vzali na zřetel i toto naše sdělení.

Se soudružským pozdravem

razítka Sociál. společnosti
pro vědu, kulturu a politiku
v Praze 4

Prof. dr. Antonín Nesvedba
předseda

Milan Zubek
vedoucí tajemník

(podepsán Fr. Jando)